

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí konanom dňa 12. novembra 2014 v Bratislave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Gabriely Šimonovej a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Pavla Polku v trestnej veci proti obvinenému **J. H.**, pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny podľa § 296 Tr. zák. a iné, o sťažnosti obvineného J. H. proti uzneseniu sudcu Špecializovaného trestného súdu v Pezinku, pracovisko Banská Bystrica, zo dňa 6. novembra 2014, sp. zn. Tp 89/2013 takto

r o z h o d o l:

I. Podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. sťažnosť obvineného J. H., nar. X.. J. X. v B. **s a z a m i e t a .**

II. Podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. por. väzba sa **n e n a h r á d z a** dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obvineným.

O d ô v o d n e n i e

Obvinený J. H. je v predmetnej trestnej veci trestne stíhaný, pretože je dôvodne podozrivý zo spáchania zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny a teroristickej skupiny podľa § 296 Tr. zák., obzvlášť závažného zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 4 písm. b/ Tr. zák. a zločinu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami podľa § 294 ods. 1, ods. 2, ods. 5 písm. a/, písm. b/ Tr. zák. s poukazom na § 141 písm. a/ Tr. zák. v súbehu s obzvlášť závažným zločinom nedovoleného ozbrojovania

a obchodovania so zbraňami podľa § 295 ods. 1 písm. a/, ods. 4 písm. a/, ods. 5 písm. a/ Tr. zák. s poukazom na § 141 písm. a/ Tr. zák., pre trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1, ods. 2 písm. b/ písm. h/ formou účasti podľa § 10 ods. 1 písm. c/ Tr. zák. účinného do 1. januára 2006 a pre trestný čin vraždy podľa § 219 ods. 1 formou účasti podľa § 10 ods. 1 písm. c/ Tr. zák. účinného do 1. januára 2006.

Obvinený bol vzatý do väzby uznesením sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu Pezinok z 24. októbra 2013, sp. zn. Tp 89/2013 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. novembra 2013, sp. zn. 4 Tost 37/2013, a to z dôvodov podľa § 71 ods. 1, písm. b/, písm. c/ Tr. por.. Lehota väzby začala plynúť dňa 21. októbra 2013.

Uznesením sudcu pre prípravné konanie Špecializovaného trestného súdu Pezinok zo dňa 6. novembra 2014, sp. zn. Tp 89/2013 na základe návrhu prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v Bratislave bola podľa § 76 ods. 2 Tr. por. predĺžená lehota trvania väzby u obvineného J. H. do 21. mája 2015. Sudca špecializovaného trestného súdu odôvodnil svoje rozhodnutie v podstate tým, že u obvineného dôvody väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b/, písm. c/ Tr. por. i naďalej trvajú, pretože dôvodnosť podozrenia, že sa trestnej činnosti, pre ktorú je trestne stíhaný dopustil, aj naďalej trvá a pokiaľ ide o väzobné dôvody k žiadnej zmene v ďalšom priebehu vyšetrovania nedošlo.

Proti tomuto uzneseniu podal obvinený po jeho oznámení sťažnosť.

V odôvodnení písomnej sťažnosti, podanej prostredníctvom svojho obhajcu obvinený uviedol, že nesúhlasí s rozhodnutím sudcu pre prípravné konanie špecializovaného trestného súdu, pričom vyjadril názor, že dôvody väzby u neho nejestvujú. V úvodnej časti odôvodnenia sťažnosti namietal, že výroková časť napadnutého uznesenia neobsahuje rozhodnutie o nahradení, resp. nenahradení väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. c/, ods. 2 Tr. por.. Vyjadril tiež názor, že ak sudca prvostupňového súdu v odôvodnení rozhodnutia konštatoval, že obvinený bol členom zločineckej skupiny, takýto postup je v rozpore so zásadou prezumpcie nevinoty a narúša zásadu, že sudca nielenže musí byť subjektívne nezaujatý, ale musí sa takým aj javiť objektívne navonok.

V ďalšej časti odôvodnenia sťažnosti obvinený argumentoval, že súd sa v odôvodnení rozhodnutia dostatočne nevysporiadal s argumentáciou, že budúca potreba opakovaných výsluchov svedkov a ani zničenie mobilného telefónu nemôžu zakladať dôvody kolúznej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b/ Tr. por..

Rovnako z napadnutého rozhodnutia, podľa názoru obvineného nie je zrejmé, z akých dôvodov nebolo možné v doterajšom konaní vykonať niektoré úkony prípravného konania, najmä previerky výpovedí svedkov J. B. a J. F. a neboli bližšie upresnené osoby svedkov, nutnosť vypočutia ktorých má vyplývať z výpovedí doposiaľ vypočutých svedkov.

V záverečnej časti odôvodnenia sťažnosti obvinený poukázal na obsah výpovede svedka - tzv. kajúcnika M. K., ktorá sa v podstatných častiach odchyľuje od výpovede napr. svedka J. B. a súd neprihliadol ani na zmeny vo výpovedi svedka J. F., ale konštatoval, že výpovede týchto svedkov do seba zapadajú.

S poukazom na vyššie uvedenú argumentáciu obvinený J. H. navrhol, aby odvolací súd napadnuté uznesenie sudcu Špecializovaného trestného súdu v Pezinku v celom rozsahu zrušil a aby návrh prokurátora na predĺženie väzby zamietol.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade podanej sťažnosti obvineného podľa § 192 ods. 1 Tr. por. preskúmal správnosť výroku napadnutého uznesenia, proti ktorému sťažovateľ podal sťažnosť, ako i konanie, ktoré predchádzalo tomuto výroku a zistil, že sudca špecializovaného trestného súdu rozhodol v predmetnej veci správne a v súlade so zákonom. Pri rozhodnutí o predĺžení väzby obvineného J. H. boli dodržané všetky formálno-procesné podmienky. Rovnako aj z vecného hľadiska sú splnené všetky zákonné podmienky na predĺženie lehoty trvania väzby podľa § 76 ods. 3 Tr. por..

Námietky obvineného, že rozhodnutie o jeho väzbe sa neopiera o žiadne konkrétne skutočnosti svedčiace o tom, že v prípade jeho prepustenia na slobodu by boli odôvodnené obavy uvedené v ustanovení § 72 ods. 1 písm. b/, a písm. c/ Tr. por., nie sú akceptovateľné. Trestný poriadok nedefinuje pojem „konkrétne skutočnosti“ a pre obsah tohto pojmu nemôžu byť ani stanovené žiadne striktné a nemenné kritériá.

Výklad pojmu „konkrétna skutočnosť“ je vecou súdu, ktorý na základe skutkových okolností a dôkaznej situácie v konkrétnej trestnej veci posúdi, či vzatie obvineného do väzby je opatrením nevyhnutným na dosiahnutie účelu trestného konania a či tento účel nemožno dosiahnuť inak. V posudzovanej veci tieto konkrétne skutočnosti zakladajúcej u obvineného dôvody kolúznej a aj preventívnej väzby vyplývajú jednak z povahy a charakteru trestnej činnosti, ktorá mala byť páchaná plánovite a organizovane po dlhšiu dobu a mali z nej plynúť vysoké finančné zisky, ako aj vyznačujúca sa vysokou mierou sofistikovanosti.

Aj v tomto štádiu trestného konania trvá jeden z materiálnych dôvodov väzby, a to podozrenie zo spáchania trestného činu. Najvyšší súd zistil, rovnako ako súd prvého stupňa, že trestné stíhanie obvineného J. H. pre skutky, pre ktoré mu bolo vznesené obvinenie, sa vedie dôvodne, lebo tieto majú znaky skutkových podstat vyššie špecifikovaných trestných činov a existuje aj dôvodné podozrenie, že tieto skutky spáchal.

Tieto závery sú aktuálne aj v prebiehajúcim štádiu trestného konania. Samotné rozhodnutie o vine či nevine obvineného J. H. bude predmetom ďalšieho dokazovania v priebehu trestného konania, pričom orgány činné v trestnom konaní a súd sú povinné s rovnakou starostlivosťou objasňovať okolnosti svedčiace proti obvinenému, ako aj okolnosti svedčiace v jeho prospech.

Najvyšší súd opakovane zdôrazňuje, že pri rozhodovaní o väzbe obvineného nie je možné vyhodnocovať jednotlivé dôkazy z hľadiska otázky viny, ale v tomto štádiu konania len z hľadiska existencie istého stupňa dôvodného podozrenia zo spáchania trestného činu a z tohto pohľadu hodnotí aj v prípravnom konaní doposiaľ vykonané dôkazy. Na základe vykonaného dokazovania pritom nepochybne vyplýva dôvodné podozrenie, že obvinený J. H. participoval na nelegálnej činnosti skupiny za účelom dosiahnutia finančného obohatenia.

Najvyšší súd sa nestotožňuje ani s tvrdením obvineného, že napadnuté uznesenie je nedostatočne odôvodnené. Rozhodnutie sudcu súdu prvého stupňa je správne a v náležitom rozsahu odôvodnené. Skutočnosť, že sudca v odôvodnení rozhodnutia uviedol vetu: „je teda zrejmé, že obvinený bol členom zločineckej skupiny“ - nijako neoslabuje dôvodnosť podozrenia, že obvinený sa stíhanej trestnej činnosti dopustil. I keď táto formulácia za určitých okolností by mohla vyvolávať dojem porušenia zásady prezumpcie neviny, nie je

možné ju hodnotiť extrahovane od kontextu použitej argumentácie v celom svojom komplexe. Z tohto pohľadu nie je možné túto sťažnostnú námietku obvineného akceptovať.

Taktiež, pokiaľ sa týka argumentácie založenej na predpoklade výsluchu ďalších svedkov, resp. opakovania ich výsluchov vo vzťahu k existencii konkrétnych skutočností odôvodňujúcich obavu kolúzneho konania obvineného, najvyšší súd zdôrazňuje, že takéto okolnosti nie je možné hodnotiť izolovane od všetkých ostatných skutočností, najmä v kontexte s okolnosťami a spôsobom páchania trestnej činnosti, zo spáchania ktorej je obvinený J. H. dôvodne podozrivý. V danom prípade je obvinený podozrivý zo spáchania trestnej činnosti, ktorou mal participovať na kriminálnych aktivitách vysoko organizovanej zločineckej skupiny vyznačujúcej sa hierarchickou štruktúrou, sofistikovanými postupmi a parciálnou deľbou úloh. Pri vyšetrovaní tohto druhu trestnej činnosti vyšetrovatel' resp. prokurátor nepochybne majú zvolenú určitú taktiku postupu pri vykonávaní vyšetrovacích úkonov a v tomto zmysle im nevyplýva žiadna povinnosť vopred „bližšie špecifikovať osoby svedkov“ tak, ako to namietal obvinený v odôvodnení svojej sťažnosti.

Vyššie uvedené sa týka rovnako aj sťažnostnej námietky obvineného, založenej na tvrdení, že „zničenie telefónu obvineným vzhľadom na zákaz inkriminácie vlastnej osoby nemôžu zakladať dôvodnosť tzv. kolúznej väzby“. Takýto záver explicitne nevyplýva ani z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 2. mája 2013 sp. zn. 4 Tost 14/2013. Naopak, s poukazom na už uvedené, zničenie mobilného telefónu obvineným, ktorý mal byť používaný výlučne na komunikáciu s R. L., ktorý podľa doterajších výsledkov dokazovania mal byť osobou, ktorá riadila celú kriminálnu skupinu a sám obvinený mal byť v pozícii jej najvyšších štruktúr, predstavuje jednu z konkrétnych skutočností odôvodňujúcich reálnu obavu, že obvinený J. H. v prípade prepustenia z väzby na slobodu bude vykonávať kolúzne aktivity. Navyiac, podľa doposiaľ zadovážených dôkazov mala skupina používať aj rozličné metódy zastrašovania. Obavu z vykonávania kolúznych aktivít zosilňuje aj skutočnosť, že R. L. spolu s ďalším vyššie postaveným členom skupiny sa doposiaľ nachádzajú na slobode.

Z relevantného spisového materiálu vyplýva, že trestná činnosť, pre ktorú je obvinený trestne stíhaný, mala byť páchaná organizovaným spôsobom a po dlhšiu dobu, pričom trestnej činnosti sa mala zločinecká skupina dopustiť celým radom skutkov a až

zákrokom orgánov činných v trestnom konaní bolo v jej pokračovaní zabránené. Všetky tieto okolnosti sú tými konkrétnymi skutočnosťami, ktoré opodstatňujú dôvodnú obavu, že obvinený J. H. v prípade prepustenia na slobodu bude pokračovať v trestnej činnosti (§ 71 ods. 1 písm. c/ Tr. por.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky sa už vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí o predĺžení väzby obvineného zo dňa 15. mája 2014, sp. zn. 5 Tost 18/2014 existenciou týchto dôvodov väzby zaoberal a argumentáciu v ňom uvedenú považuje aj v súčasnom štádiu trestného konania obvineného J. H. za plne relevantnú.

Na základe horeuvedeného, najvyšší súd dospel k záveru, že rozhodnutie prvostupňového súdu o predĺžení lehoty väzby obvineného J. H. bolo zákonné a správne. Majúc na zreteli špecifickú funkciu väzby ako prostriedku „ultima ratio“ pre zabezpečenie obvineného v rámci trestného konania, ako aj rozhodovaciu prax Európskeho súdu pre ľudské práva a tiež Ústavného súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, po zvážení všetkých okolností v danom prípade musel prisvedčiť rozhodnutiu sudcu súdu prvého stupňa na vyhoviecie návrhu prokurátora na predĺženie väzby obvineného aj v aktuálnom štádiu trestného konania s tým, že prepustením obvineného na slobodu by hrozila reálna obava zo zmarenia, alebo podstatného sťaženia účelu trestného konania, ktorým je v zmysle § 1 Tr. por. náležité zistenie skutkového stavu a spravodlivé potrestanie páchatel'ov pri rešpektovaní základných práv a slobôd.

Sťažnostný súd nezistil žiadne také prieťahy v doterajšom konaní, ktoré by odôvodňovali konštatovanie, že doba, ktorá uplynula od vzatia obvineného do väzby, je neúmerne vecnej i formálnej obtiažnosti veci. Z obsahu trestného spisu je zrejmé, že vyšetrovanie prebieha plynulo a sústredene. Predmetná vec si doposiaľ vyžiadala vykonanie rozsiahleho dokazovania a v nasledujúcom čase vo veci bude potrebné vykonanie ďalšieho dokazovania v rozsahu, v akom na to poukázal prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky.

Sťažnostná námietka obvineného, že orgány prípravného konania mohli v doterajšej lehote vykonať dokazovanie v náležitom rozsahu sa javí ako námietka neodôvodnená, vznesená prevažne z pohľadu subjektívneho vnímania obvineným.

Doba predĺženia väzby u obvineného tak, ako o nej rozhodol sudca špecializovaného trestného súdu, podľa názoru najvyššieho súdu plne zodpovedá rozsahu a vecnej náročnosti dokazovania, ktoré bude ešte potrebné v predmetnej veci v rámci prípravného konania vykonať.

Správne sa prvostupňový súd v odôvodnení napadnutého uznesenia zaoberal aj otázkou, či neprichádza do úvahy nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obvineným. Najvyšší súd sa stotožnil s názorom špecializovaného súdu, že použitie tohto substitučného inštitútu v danom prípade nie je možné s prihliadnutím na skutočnosť, že obvinený J. H. je trestne stíhaný pre obzvlášť závažný zločin (§ 80 ods. 2 Tr. por.). Rozhodnutie o nenahradení väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka však sudca pre prípravné konanie nepojal do jeho výroku, čo najvyšší súd napravil.

Vzhľadom na vyššie uvedené okolnosti, Najvyšší súd Slovenskej republiky sťažnosť obvineného J. H. nepovažoval za dôvodnú, preto túto podľa § 193 ods. 1 písm. c/ Tr. por. zamietol. Súčasne rozhodol podľa § 80 ods. 1 písm. c/ Tr. por. o tom, že väzba sa nenahrádza dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obvineným.

P o u č e n i e: Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.

V Bratislave, 12. novembra 2014

**JUDr. Gabriela Šimonová, v. r.
predsedníčka senátu**

Vypracoval: JUDr. Pavol Farkaš

Za správnosť vyhotovenia: Mgr. Sylvia Machalová